

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Budapesti 1. sz. Ügyvédi Iroda (..., ügyintéző: dr. Répászky Miklós ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (...) I. rendű, II.rendű felperes neve (...) II. rendű, dr. III.rendű felperes neve (...) III. rendű, IV.rendű felperes neve (...) IV. rendű, V.rendű felperes neve (...) V. rendű, VI.rendű felperes neve (...) VI. rendű, VII.rendű felperes neve (...) VII. rendű, VIII.rendű felperes neve (...) VIII. rendű, dr. IX.rendű felperes neve (...) IX. rendű, dr. X.rendű felperes neve (...) X. rendű és XI.rendű felperes neve (IX.rendű felperes címe) XI. rendű felpereseknek a dr. Tuska Éva ügyvéd (...) által képviselt (...) alperes ellen találmányi díj és járulékainak megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. december 14. napján kelt, 3.P.21.352/2009/16. számú ítélete ellen az alperes 18. sorszám és a felperesek 19. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperesek javára megfizetni rendelt perköltség összegét 400.000 (Négyszázezer) forintra leszállítja azzal, hogy arra a felperesek egyetemlegesen jogosultak, továbbá a felperesek illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 750.000 (Hétszázötvenezer) forint kereseti illetékről akként rendelkezik, hogy abból a felperesek egyetemlegesen 352.500 (Háromszázötvenkettőezer-ötszáz) forintot, az alperes pedig 397.500 (Háromszázkilencvenhétezer-ötszáz) forintot kötelesek megfizetni az államnak külön felhívásra. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 100.000 (Százezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperesek egyetemlegesen kötelesek az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt 645.300 (Hatszáznegyvenötezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket az államnak külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság - megismételt eljárásban hozott - ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű felpereseknek

fejenként 1.451.148 forintot, a III. rendű felperesnek 1.432.868 forintot, a IV. rendű felperesnek 1.432.868 forintot, az V. rendű felperesnek 1.507.644 forintot, a VI. és VII. rendű felpereseknek fejenként 616.762 forintot, a VIII., IX. és X. rendű felpereseknek fejenként 466.622 forintot, a XI. rendű felperesnek 1.432.867 forintot és ezen összegeknek 2000. február 1-től a kifizetésig esedékes törvényes késedelmi kamatát. Az ezt meghaladó kereseti kérelmet elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt 750.000 forintot külön felhívásra fizessen meg az államnak és fizessen meg a felpereseknek 1.000.000 forint perköltséget, míg az egyéb költséget a felek maguk viselik.

A megállapított tényállás lényege szerint a per tárgyát képező Heller-Forgó-féle léghűtőrendszerbe több szabadalom tartozik, amelyek közül a hűtőelemekre vonatkozóak a H., a rendszerre vonatkozóak pedig az alperesi jogelőd, az E. I. tulajdonát képezte. A rendszer szabadalmainak feltalálói, illetve a feltalálók jogutódai - mások mellett - a felperesek. Részletesen ismertette a tényállás a H., továbbá az alperesi jogelőd által az érintett szabadalmak külföldi értékesítését végző T. K. V.-tal kötött - 1971. április 15-i és 1972. március 24-i - szerződéseit, illetve azok 1983-ban történt módosításait. Rögzítette továbbá, hogy 1983. október 10-én az alperes szabadalomhasznosítási szerződést kötött az érintett szabadalmak külföldi hasznosításával kapcsolatban azokkal a munkavállalóival, akik a találmány feltalálói. A H. privatizációja miatt 1991. március 19-ével az ... átvette a szabadalmait, az őt terhelő találmányi díj fizetési kötelezettségei átvállalásával.

Az EGI megbízásából a T., mint bizományos a törökországi Trákya I., illetve Trákya II. erőműblokk hűtőrendszerére a T. Á.V. Tá.-gal 1985-ben, illetve 1987-ben szerződést kötött. A török fél a Trákya I. szerződésnél 20 % készpénzfizetéssel és 80 % hitellel, a Trákya II. esetében 57,5 % készpénzfizetéssel és 42,5 % hitelrészrel törlesztett. A feltalálók a készpénzfizetések után a találmányi díjat maradéktalanul megkapták a díjszerződéseknek megfelelően, amelynek összegét az ítélet tényként megállapította. A T. refinanszírozási hitelt vett fel a Magyar Nemzeti Banktól a török hitelre vonatkozóan, amelynek a visszafizetése a török partner részteljesítéseivel párhuzamosan és arányosan történt. Mivel a hitelszerződés szerint a deviza bevételek csak tíz év alatt, részletekben érkeztek volna be, ennek megfelelően a találmányi díjra jogosultak is csak így juthattak volna a díjhoz, ezért a T. felajánlotta, hogy a refinanszírozási forinthiteltől a jogosultak részére díjat fizet. A felperesek, illetve jogelődek a Trákya I. erőművel kapcsolatos díj tekintetében kijelentették, hogy a részükre kifizetett díjazás 80 %-a előleg.

A feltalálók részére a Trákya I. szerződés után 1988. október 31-én, a Trákya II. szerződés után 1991. október 31-én történt az utolsó elszámolás és díjfizetés. A török partnertől a Trákya I. szerződés alapján 1998. január 13-án, a Trákya II. szerződés alapján 1999. november 22-én folyt be az utolsó törlesztési részösszeg. Az 1972. március 24-én létrejött szerződés 2. pontjának utolsó mondata szerint az elszámolás megejtése a tárgyévet követő 30 napon belül esedékes. Ennek alapján

az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes díjfizetési kötelezettsége 2000. február 1-től esedékes.

A jelen perben díjigényt érvényesítő felperesek egymás közötti, a találmányi díjat illető részaránya a következő: az I. és II. rendű felperesek fejenként 3,03867 %, a III. rendű felperes 3,00042 %, a IV. rendű felperes feltaláló 3,00042 %, az V. rendű felperes feltaláló 3,157 %, a VI-VII. rendű felperesek fejenként 1,2915 %, a VIII-IX-X. rendű felperesek fejenként 1,00014 %, a XI. rendű felperes feltaláló 3,00042 %.

Az elsőfokú bíróság a felperesek szabadalmaival kapcsolatos találmányi díj igényét a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. (a továbbiakban: Szt.) törvény 115/U. § (3) bekezdése alapján, figyelemmel arra, hogy a szolgálati találmány értékesítése 1996. január 1. napját megelőzően történt, a szolgálati találmányért járó díjazásról és a találmányokkal kapcsolatos egyes intézkedésekről szóló 11/1983.(V.12.)MT rendelet (a továbbiakban: R.) alapján bírálta el.

Az elsőfokú bíróság valamennyi felperesi igényt a találmányi díjszerződésben foglaltak szerint ítélte meg. Az alperes nem vitatta ezt az I-III., valamint az V-VII. és a XI. rendű felperesek vonatkozásában, de a védekezése szerint a IV. rendű, illetve a VIII-X. rendű felperesek tekintetében érvényes szerződés nem jött létre, mert az R. 9. §-a értelmében a szerződéshez a felügyeleti szerv jóváhagyására volt szükség, ezért az ő esetükben nem a szerződés, hanem a jogszabály az irányadó.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményeként, különös figyelemmel az Ipari Minisztérium 1984. február 23-i keltezésű átiratára, valamint arra is, hogy az alperes 18 éven át az érintettek részére is készített elszámolást és teljesített kifizetést, mérlegeléssel arra jutott, hogy a minisztérium utólagos jóváhagyása az 1983. október 10-i szerződés tartalmára vonatkozott és valamennyi felperes díjigényét a szerződés alapján kell elbírálni.

Az elsőfokú bíróság kiemelten ismertette a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező végzésében az új eljárásra előírtakat, valamint a jogi iránymutatását. Erre figyelemmel értékelte az új eljárásban meghallgatott tanúk vallomását a jogvita elbírálásának alapjául szolgáló szerződések értelmezését illetően. A másodfokú végzésre utalva továbbra is tényként fogadta el, hogy a refinanszírozási hitelből előleg nyert kifizetést a felperesek részére és ehhez képest lehet még igényük további díjra. Az előleg felvétele nem jelentette a felperesek lemondását a ténylegesen járó díjról. Szintén a másodfokú végzés alapján állapította meg, hogy a felperesek terhére a végső elszámolásnál az előlegként felvett díjrész után nem lehet kamatot felszámolni a szerződési, illetve jogszabályi alap hiányában. Megállapította továbbá a másodfokú bíróság okfejtésére hivatkozva, hogy a felek közötti találmányi díjfizetési szerződés a teljesítés módját és idejét illetően a Ptk. 216. § (1) bekezdése szerint ráutaló magatartással módosult, a felperesek az előleg ellenére nem tekinthetik irányadónak az eredeti szerződés rendelkezéseit az esedékességi időpontokra, ezen túlmenően azonban a szerződés a licencdíj-alap és a számítási mód vonatkozásában nem módosult. A török partner legutolsó

teljesítéséhez képest, annak az alpereshez történt befolyásától számított 30 napos határidőtől számítottan lehet az alperes részéről késedelem, és ekkortól lehet alapos a felperesek igénye a tőkén felül a késedelmi kamatra.

Mindezek alapján - szakértői vélemény adatain alapulóan - meghatározta, hogy a felperesek részére egyenként milyen összegű további díj jár.

A felperesek részbeni pernyertességére tekintettel a Pp. 81. § (1) bekezdésére tekintettel határozott a perköltségük felől, az ítéletben megállapított összeghez igazodó és arányosított költségekre utalva.

Az ítélet ellen valamennyi peres fél fellebbezéssel élt.

A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérték akként, hogy a felperesek részére az alperes további - a licencdíj alapjához számított kamatok figyelembe vételével - meghatározott összeg megfizetését is kérték, valamint a késedelmi kamat kezdő időpontját a Trákya I. esetén 1992. július 31., a Trákya II. esetén 1993. április 30. napjától kérték meghatározni.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és a jogi megítélést is a hatályon kívül helyező végzés alapján végezte el. Sételmezték azonban, hogy az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményeként a licencdíj alapjához nem számította hozzá a befolyt kamatoat, holott a meghallgatott tanú vallomása alapján megállapítható volt, hogy a licencdíj alapjából levonható tételek között a vevő által fizetett kamat nem szerepelt, ezért a kamatoat be kellett volna számítani. Az ennek alapján számított többletösszeg megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperesi fellebbezés az ítélet megváltoztatását és a felperesek keresetének teljes elutasítását indítványozta.

Álláspontja szerint a peres felek között az elszámolás teljes egészében megtörtént, amikor a refinanszírozási hitelből a feltalálók mintegy tíz évvel korábban, a szerződések teljesítését megelőzően megkapták a teljes szabadalmi díjat. Rámutatott arra is, hogy a Trákya II. szerződés esetében szó sem volt előleg felvételéről. Kifejtette, hogy amikor a peres felek a szabadalomhasznosítási szerződéstől eltértek, akkor az akaratuk is arra irányult, hogy a feltalálói díjat teljes egészében megkapják, így a kért elszámolásnak jogalapja nincsen.

Támadta az ítéletnek azt a megállapítását, miszerint a peres felek közötti elszámolásnál az árfolyamnyereséget figyelembe kell venni a felperesek javára, azonban a díj alapjához nem számítható hozzá a török fél által fizetett kamat. Érvéle szerint az árfolyamnyereség sem számítható a licencdíj alapjához. Amennyiben az Ítéltábla szerint azt mégis figyelembe kellene venni, úgy fenntartotta azt az okfejtését, hogy az árfolyamnyereségből származó előnyt össze

kell vetni azzal az előnnyel, amely a díjak mintegy tíz évvel korábbi felvétele jelentett a felpereseknek.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a IV. rendű és a VIII-X. rendű felperesek tekintetében a díjat a szerződés alapján számolta el. Az ő esetükben a hatósági hozzájárulás hiányában más elszámolás alkalmazandó, mint a további felperesek esetében.

Végül tévesnek tartotta a perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezést, mivel az nem igazodik a pernyertesség-pervesztesség arányához.

A felperesek fellebbezése nem alapos, az alperes fellebbezése kis részben, a perköltség tekintetében részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a tényállást teljes körűen feltárta, abból okszerű logika mentén haladva, megfelelő jogszabályt alkalmazva helytálló következtetésre és a perköltségre vonatkozó rendelkezés kivételével helyes döntésre jutott, amivel indokaira is kiterjedően a másodfokú bíróság egyetértett.

A másodfokú bíróság előjáróban rámutat, hogy fellebbezéseikben a peres felek nem adtak elő új érvelést, hanem fenntartva korábbi álláspontjukat megismételték az eljárás során már kifejtetteket, amelyekre az elsőfokú ítélet kellő és alapos választ adott.

Az alperes - a másodfokú végzésben kifejtettekre és az elsőfokú ítélet helyes indokaira figyelemmel - alaptalanul hivatkozott arra, miszerint azzal, hogy a refinanszírozási hitelből a felperesek kifizetéseket kaptak a felek között a jogviszony teljesedésbe ment, és nem lehet szó elszámolásról, illetve további találmányi díj fizetésére a felperesek nem tarthatnak igényt. Az alperes azzal is érvelt, hogy a Trákya II. szerződés kapcsán szó sem volt előlegről. E körben a másodfokú bíróság arra mutat rá, hogy bár a feltalálók ilyen tartalmú nyilatkozatot valóban nem tettek, azonban a peradatokból egyértelműen megállapítható volt, hogy a török féllel kötött szerződések, illetőleg a refinanszírozási hitelek konstrukciója, teljesen azonos volt, így erre vonatkozó kifejezett nyilatkozat nélkül is mindkét szerződés után járó licencdíj tekintetében azonosan kell eljárni.

Az elsőfokú ítélet helyesen állapította meg, hogy a felek között a Ptk. 216. §-ának (1) bekezdése szerint, ráutaló magatartással módosult a szerződés a találmányi díj teljesítési módját és idejét illetően. Ennek alapján a felperesek a refinanszírozási hitelből előleget vettek kézhez és számíthattak egy végső elszámolásra, illetve további díjra, de éppen az előleg folytán nem tekinthették továbbra is az eredeti szerződést irányadónak az esedékességi időpontokra nézve. Ezért okszerűen jutott az elsőfokú bíróság arra a megállapításra, hogy a felperesek a török fél utolsó törlesztésének időpontjában, tehát 1999. november 22. napján kerültek abba a helyzetbe, hogy a díjkülönbözet iránti igényüket érvényesíteni tudják és figyelemmel az 1972. március 24-én megkötött szerződés 2. pontjában foglalt 30 napos

határidőre, az alperes díjfizetési kötelezettsége 2000. február 1. napjától esedékes. Egyben ez az időpont alapozza meg az alperes késedelembe esését is.

A másodfokú bíróság egyetértett azzal az ítéleti megállapítással is, hogy az Ipari Minisztérium 1984. február 23-i keltezésű átiratát a IV., illetve a VIII-X. rendű felperesi jogelőd vonatkozásában aggálytalanul hozzájárulásnak kell tekinteni a benne felhívott 1984. január 6-i szerződés ellenére is, hiszen ez az irat nem került elő, azonban a feltalálói közösségből a felhívott felpereseken kívül más személyek esetében nem merült fel a hatósági engedély szükségessége. A hozzájárulás meglétét ugyanakkor kellőképpen igazolja az a körülmény is, hogy a T. hosszú éveken, több mint másfél évtizeden át teljesített kifizetéseket IV.rendű felperes neve és P. I. részére. Ennek folytán helyesen jutott az első fokon eljáró bíróság arra az eredményre, hogy a licencdíjat valamennyi felperes esetében a szerződés alapján kell rendezni.

Nem foghatott helyt azon alperesi érvelés, hogy amennyiben a feleknek a török fél utolsó részletfizetését követően egymással mégis el kell számolniuk, akkor a felperesek sem árfolyam nyereségre, sem kamatra nem tarthatnak igényt. A szerződés szerint a feltalálókat a szabadalmuk külföldi értékesítéséből befolyó deviza, jelen esetben amerikai dollár összegéből meghatározott százalékos szerinti díj illeti meg, amit azon az árfolyamon kell számítani, amin az MNB a pénzt a T.-nak átutalta. Mivel a Trákya I. szerződés esetében 80%, a Trákya II. esetében pedig 42,5% volt a hitellel, különböző időpontokban teljesített részletekkel történt fizetés, ezért a felperesek ezen időpontok szerinti értéken számított forint alapú találmányi díjra tarthatnak igényt. Ennek összegét a szakértői véleményre alapítva az elsőfokú bíróság megalapozottan határozta meg ítéletében valamennyi felperes tekintetében. A másodfokú bíróság fenntartja azt a korábbi álláspontját, miszerint a török fél által fizetett kamat a felperesek díjrészesedésénél nem vehető figyelembe, mert azt nem magával a jogügylettel, hanem a refinanszírozási hitellel összefüggésben kötötték ki, aminek a felperesek nem voltak részesei. Ezért eredménytelenül érveltek a felperesek azzal, hogy a török fél által fizetett kamatból is részesülniük kell.

Ugyanakkor alapos volt az alperes fellebbezése a megállapított perköltség mértéke tekintetében, mert az elsőfokú bíróság indokolatlanul a pernyertesség-pervesztesség arányától eltérően határozta azt meg, noha helyesen hívta fel a Pp. 81. §-ának (1) bekezdését. A felperesek keresetükben összesen 21. 439.359 forint megfizetésére kérték az alperest kötelezni, de ebből az eljáró bíróság csupán 11.341.933 forintot ítélt meg. Ennek alapul vételével a felperesek pernyertességének aránya 53%-ra, az alperesé 47%-ra tehető, ezért ehhez kell igazodnia a megítélhető perköltségnek is. A peres eljárás során felmerült, felperesek által előlegezett szakértői költségéből ennek megfelelően az alperes 265.000 forintot köteles megfizetni, míg a további 135.000 forint a felpereseket képviselő ügyvéd munkadíja. Az utóbbi meghatározásánál a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a volt irányadó és a megállapított összeg magában foglalja az áfát is. A fentiekben megállapított arányoknak megfelelően terheli a feleket a felperesek

illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illeték megfizetésének a kötelezettsége is a rendelkező részben meghatározottak szerint.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával a per főtárgya tekintetében helybenhagyta, a perköltség és a kereseti illeték viselése körében pedig részben megváltoztatta.

A peres felek fellebbezése a marasztalási összeg tekintetében nem vezetett eredményre, a másodfokú bíróság csak a perköltség körében hozott megváltoztató döntést. Erre tekintettel a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint az alperes mindösszesen 100.000 forint áfával növelt ügyvédi munkadíjat köteles a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak megfizetni, melynek megállapításánál a fellebbviteli bíróság ugyancsak a fentiekben felhívott IM rendeletet alkalmazta. A felperesek a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint egyetemlegesen tartoznak megfizetni külön felhívásra az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt fellebbezési illetéket.

Budapest, 2010. június 24.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Pullai Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző